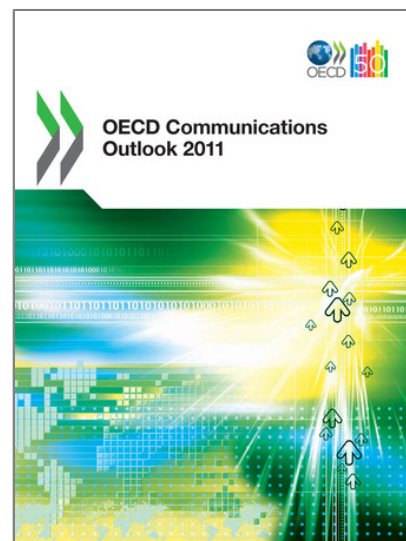

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Communications Outlook 2011

Summary in Swedish

OECD:s Kommunikationsöversikt 2011

Sammanfattning på svenska

- I den elfte upplagan av vartannatårsöversikten OECD Communications Outlook granskas den senaste tidens utvecklingstendenser i kommunikationssektorn, som har kommit ut från världsfinskrisen med en återhämtningsförmåga och underliggande styrka som återspeglar dess avgörande roll i dagens ekonomier.
- Denna den senaste upplagan tar upp utvecklingstendenser som exempelvis nästa generations accessnäts framväxt och den omedelbart förestående bristen på lediga IPv4-adresser och syftar till att ge en översikt över ländernas satsningar för att främja konkurrens och gynna nytänkande på kommunikationsmarknaderna genom reglering.
- Man granskar också frågor rörande sändningsmarknaderna, Internetinfrastruktur, hushållens och företagens utgifter för och användning av kommunikationer samt trender inom handeln med telekomtjänster.

Telekomsbranschen har visat sig robust

Telekomsbranschen har klarat sig relativt bra under den globala finanskrisen. Marknaderna för mobila kommunikationer fortsatte att visa återhämtningsförmåga, men telekombranschens samlade intäkter backade med 5,1 procent. Marknaden värderades till 1,16 biljoner US-dollar 2009, vilket ska jämföras med 1,17 biljoner 2007 och 1,21 biljoner 2008.

Den aktuella utgåvan av kommunikationsöversikten är den första som undersöker effekterna av den globala finanskrisen. Företag med huvudkontoren innanför och utanför OECD-området gjorde olika erfarenheter. Även om intäkterna sjönk under 2009, ökade företagen med huvudkontor i OECD-länderna sin nettoinkomst, trots en generell intäktsnedgång i branschen.

Kommunikationsmarknadernas robusthet beror på ett antal faktorer: långa abonnemangsavtal, paketerbudanden och det faktum att kommunikationstjänster alltmera uppfattas som fasta, opåverkbara utgiftsposter. Hushåll, som strävar efter att minska sina kostnader, förefaller göra besparingar på andra områden, åtminstone som en första åtgärd. Paketerbudandenas ökande dominans har spelat en roll för denna kursändring genom en förstärkning av kundlojaliteteten och en minskning av kundbortfall - särdeles fördelaktigt för operatörerna under lågkonjunkturer. Slutligen gjorde erfarenheterna av IT-bubblan att telekomföretagen var bättre rustade att möta den globala finanskrisens utmaningar.

Nästa generations accessnät befinner sig i en avgörande utvecklingsfas

En del betraktar övergången till nästa generations accessnätverk som en generations Stora Beslut, eftersom effekten på konkurrensdynamiken och marknadsstrukturerna kan förväntas bestå i mer än ett decennium. Tidigare jämförbara infrastruktur-satsningar (det publika telefonnätet, kabeltelevisionsnät) upprättades för det mesta under monopoltiden, då föga uppmärksamhet ägnades åt de konkurrensrelaterade konsekvenserna. En avgörande fråga är då huruvida nät, baserade på multifiberarkitektur, kommer att kunna konkurrera i tätorter och om det kan vara ekonomiskt försvarbart att upprätta ett nät - högst - i glesbygd. Huruvida trådlösa accessnät erbjuder ett kostnadseffektivt och konkurrenskraftigt alternativ i dessa områden eller fortsätter att främst vara ett komplement, återstår att se.

Det kan finnas missnöje bland vissa intressenter med den nuvarande långsamma infrastrukturuppgraderings- eller nyetableringstakten. De viktigaste debatterna i OECD-länderna kretsar kring hur och när offentliga interventioner är motiverade för att politiskt beslutade mål skall uppnås, och vilka regelverksmodeller som bäst främjar privata investeringar och konkurrerande valmöjligheter för konsumenterna. I dessa fall bör noggranna analyser göras för att det ska kunna säkerställas att de offentliga investeringarna inte orsakar konkurrensbegränsning. Så t.ex. spelar valet av topologi i nästa generations accessnät en avgörande roll när det gäller att förse tillsynsorganen med ändamålsenliga verktyg för att införa konkurrens i de fall då det inte finns tillräckligt med alternativ infrastruktur. Det kan också finnas ekonomiska och tekniska problem att bemästra vid bolagiseringen av optikfibernät, beroende på vilket teknologiskt alternativ och vilken sammanlänkningstopologi som valts. De framtida följderna av dessa val behöver beaktas.

Framväxten av nästa generations accessnät har aktualiserat debatten om vertikal separation av telekommunikationsnät, som tidigare företagits i nyttigheter som exempelvis elnät. Regeringarna kan använda vertikal separation, antingen strukturell eller funktionell, som ett medel att stimulera konkurrens; detta har nyligen varit fallet i några OECD-länder.

Uppsving för mobilt bredband och behovet av spektrumresurser

Mobila bredbandstjänster blir allt mer eftersökta i OECD-området, och smarta telefoner utgör redan en betydande andel av handsets i många länder. Detta uppsving har drivits på av prisbilliga mobila dataplåtar mot fasta avgifter. Mobilt bredband hör till de områden där växande intäkter förväntas. Lanseringen av taxor, som passar kunderna bättre, har stimulerat en ökning av dataanvändningen, i anslutning till framgången för "applikationsbutiker", som har skapat en affärsmodell som i sin tur förbättrar tillgängligheten till innehållstjänster och nya tjänster.

Ökande trafik på mobila nät kan minska nätens prestanda på de mest upptagna områdena och tiderna på dygnet, vilket tvingar operatörerna att investera i nätkapacitet för att möjliggöra högre hastigheter och högre simultananvändningsnivå. Operatörerna håller också på att ta fram tariffalternativ för att kunna administrera

nätanvändning och användarkrav på bättre sätt. Kommerciellt utnyttjande av Long-Term Evolution (LTE) technology har också börjat i Sverige och Norge i slutet av 2009 och WiMAX-baserade fjärdegenerationstjänster (4G) i USA. Beträffande policy- och lagstiftningsaspekterna är nyckelfrågan hur investeringar och konkurrens ska stimuleras för att tillgodose användarnas behov.

Sedan kort tid tillbaka tillgängliga spektrumresurser, t.ex. sådana som frigjorts genom den digitala dividenden, borde spela en roll när det gäller att tillgodose den växande efterfrågan på mobila datatjänster. Möjligheten att dra nytta av dessa resurser är klar. Vidare erbjuder lägre spektrumband god överföringskapacitet och kräver färre basstationer för att etableras i en viss region, vilket gör dem särdeles lämpliga för landsbygd.

IPv4-adresserna tar slut 2011

Internet Assigned Numbers Authority (IANA) tilldelade de fem sista icke-utdelade IPv4-adressblocken till de regionala registren i februari 2011. Även om de regionala registren fortfarande kan fördela sina återstående adresser, tar de snart slut, troligen vid halvårsskiftet 2011.

Internet utformades ursprungligen som ett experimentellt forskningsnätverk, inte som ett världsomspännande nätverk för allmänna ändamål. Den version av Internet Protocol som för närvarande används, IPv4, räcker inte för att tillgodose nuvarande och framtida behov av adressutrymme. Denna utrymmesbrist har blivit akutare genom mobilanordningar, permanenta bredbandsuppkopplingar och virtuella värdar, som ökar behovet av IP-adresser.

Under de två senaste decennierna har bristen drivit på utvecklingen av diverse tekniska lösningar och metoder för maximering av det nuvarande förrådet av IPv4-adresser (t.ex. Network Address Translators). Icke desto mindre är införandet av IPv6 den enda långsiktiga lösning som kan säkerställer Internets förmåga att sammankoppla miljarder människor och apparater. IPv6 har konstruerats för att ge ett oerhört mycket större adressutrymme. IPv6 utgör dock bara en mycket liten del av Internet, trots att det nu växer mycket starkt. I början av 2011 kunde endast 8,3 procent av de routade näten hantera IPv6-trafik. Orsakerna till den blygsamma användningen av IPv6 är bl.a. bikostnaderna, avsaknaden av kompatibilitet bakåt med IPv4 och de svaga affärsmässiga incitamenten för övergång till IPv6. Likväl ökar intresset för att främja politiska initiativ för spridning av kunskap om IPv6 och stimulans av forskning om IPv6.

Bredbandspriserna priserna sjunker något, medan hastigheterna ökar

Mellan september 2008 och september 2010 sjönk priset för en vald bredbandsanslutning med - i genomsnitt - fem procent för kabel och två procent för digital abonnentanslutning (DSL) på årsbasis inom hela OECD, medan genomsnittshastigheterna för nedladdning av erbjudanden ökade med mellan 15 (DSL) och 20 (kabel) procent per år.

Utvecklingen mot ökade hastigheter stöds av uppgraderingar av infrastrukturen, baserade på uppbyggnad av en fiberoptik-infrastruktur och uppgradering av befintliga DSL- och kabelnät. Trots att de flesta fasta bredbandserbjudanden inte har några restriktioner med avseende på dataspärrar, ingick dataspärrar i ca 29 procent av de undersökta erbjudandena, en nedgång från 36 procent 2008. Dataspärrar är mycket vanligare i erbjudandena på mobilt bredband, där kapaciteten är mer begränsad. De fasta bredbandsnäten följer i allmänhet en motsatt trend: Utrymmesökningar för ingångsnivådata har skett i några länder, där mindre dataspärrar på flera hundra megabyte per månad inte längre förekommer.

Under de två senaste åren har ett ökande antal operatörer lanserat bredbandstjänster med högre nedladdningshastigheter. I september 2010 annonserade åtminstone en av de granskade operatörerna bredbandstjänster med 100 Mbps och mer i 23 länder inom OECD-området. Denna statistik bör dock tas med en nypa salt, eftersom de faktiska hastigheterna vanligen är mycket lägre än de annonserade.

Ökningen av initiala bredbandstjänster har bl.a. medfört att konsumenterna blivit allt mer kvalitetsmedvetna med avseende på de tjänster som de erbjuds, medan större uppmärksamhet ägnas den information som brukar ges intressenterna. Till följd av detta kräver vissa regeringar och tillsynsorgan i OECD numera att operatörerna lämnar information om tjänsternas kvalitet, samtidigt som några operatörer och regeringar lanserar webbaserade mätningssajter.

Trippel- och kvadrupeltjänsternas dominans

Kommunikationstjänster säljs numera ofta som paket av blandade tjänster, där konsumenten väljer mellan att köpa en isolerad tjänst (t.ex. bredband) eller ett knippe tjänster till ett pris som är avsevärt lägre än vad summan av de

isolerade tjänsterna skulle bli. Detta kan gynna konsumenterna genom att deras intresse flyttas från ett högvärderat till ett mindre värderat objekt och genom att extraförmåner tillhandahålls, t.ex. enhetlig fakturering, integrerade tjänster eller kundsupport.

Komplexiteten hos vissa paket av blandade tjänster gör dem dock allt svårare att tolka och ställer konsumenterna inför ytterligare svårigheter när de försöker jämföra priser och fatta välgrundade beslut. Därtill kan dessa pakettjänster försämra användarnas möjligheter att byta leverantörer eller säga upp en tjänst.

Pakettjänsterna återspeglar den tilltagande konvergensen på kommunikationsmarknaderna, där praktiskt taget alla tjänster kan levereras via en IP-baserad bredbandsanslutning. Trippelerbudanden förekommer i praktiskt taget alla OECD-länder, och fast telefoni, bredband och televisionstjänster kan köpas separat eller som en del av dubbel- och trippel-erbjudanden. Televisionstjänsternas tillgänglighet beror ibland på i vilken utsträckning operatörerna har uppgraderat sina nät. Integrerade kvadrupelbudanden (trippel plus mobila tjänster) har mindre spridning. Få operatörer erbjuder ett helt konvergent paket i ett enda abonnemang på grund av behovet av underleverantör av mobila tjänster eller alternativt arrangemang eller på grund av förväntade högre intäkter från separata erbjudanden av fasta och mobila tjänster.

Mobilabonnemangen växer: ny apparatur och nya affärsmodeller

Mobil access är den primära kommunikationssökvägen i OECD-området, och det totala antalet mobiltelefonabonnemang nådde 1 257 miljoner 2009. Även om ökningen fortsätter, har ökningstakten minskat, eftersom den sammantagna årliga tillväxttakten sjönk från 46 procent vid slutet av 1990-talet till endast fem procent mellan 2007 och 2009. Större delen av världens ökning av mobilabonnemangen svarar numera utvecklingsländerna för. Mobilabonnemangens täckningsgrad i OECD-området var 103 procent 2009.

Applikationsmodellens tillväxt ger upphov till djupgående förändringar i samband med användningen av ny maskinvara som exempelvis smarta telefoner och plattdatorer. Marknadsstorleken och dessa applikationers räckvidd börjar bli jämförbar med traditionella televisionsmotsvarigheter. Detta innebär en betydande potential för annonsintäkter.

En annan ny trend är "sponsrade länkar" som affärsmodeller. Dessa föregår den direkta relationen mellan kund och nätleverantör, där tjänsternas leverantörer betalar direkt för nätanslutningen. Som exempel på sponsrade länkar kan nämnas läsplattor och GPS-tjänster. IT-hårdvara är allt oftare utrustad med direktanslutningar till mobila nät, som ökar den trafikvolym som hanteras av dessa nät och som utgör ett incitament till uppgraderingar av infrastrukturen.

Sändnings- och AV-innehåll: större utbud av hårdvara och övergången till markburen digital-TV

Samtliga OECD-länder har offentliggjort sina planer inför övergången till markburen digital television, vilket kommer att innebära avveckling av analoga sändningar. Drygt tio OECD-länder har redan slutfört denna övergång, och Europeiska unionen har fastställt 2012 som slutår för analoga överföringar.

En av följderna är frisläppandet av betydande spektrumresurser ("digitala dividenden"), som möjliggör bred territoriell täckning och mycket god mottagning inomhus. Detta utgör ett unikt tillfälle att förbättra kommunikationstjänsternas tillgänglighet och gynnar tjänsterna med avseende på mobilt bredband, vilka kräver betydande spektrumresurser. Flera OECD-länder anordnar auktioner för att göra denna resurs tillgänglig som en möjlighet att bygga ut den trådlösa uppkopplingen och tjänsternas kvalitet.

Andra följder av den digitala omställningen är bl.a. möjligheten att sända HDTV-kanaler och lansera nya kanaler, som TV-bolagen använder för sändningar riktade mot specifika målgrupper. Kabel- och satellittelevisionsbolag svarar genom att lansera nya TV-paket för att tillgodose efterfrågan på målinriktade program. Totala antalet nationella kanaler i alla de europeiska OECD-länderna steg från 816 år 2004 till 2 529 år 2009. Ytterligare en följd av det ökade kanalutbudet är publikens fragmentering. Detta innebär nya krav på modeller för säkerställande av intäkter från sändningsverksamhet och incitament för TV-bolagen att ompröva sina affärsmodeller samt en intensifiering av kampen mellan och inom plattformarna för att hitta inkomstkällor.

Kommunikationsteknologierna, särskilt bredband, uppfattas allt mer som en avgörande faktor i den sociala och ekonomiska utvecklingen. De tillhandahåller anslutning till en rad innovativa applikationer på områden som smart energi, elektronisk sjukvård, myndighetsinformation på nätet och så vidare.

Främjandet av konkurrens och nytänkande har en huvudroll när det gäller att göra tjänsterna tillgängliga för konsumenter och företag till låga kostnader, liksom att tillhandahålla servicenivåer av fullgod kvalitet. Liberaliserade telekommarknader har gjort stor nytta i OECD-länderna, nu då tillhörande regelverk har nått en viss grad av mognad. De befinner sig nu i ett avgörande stadium i sin utveckling, då utvecklingen mot nästa generations accessnät kan påverka marknadsstrukturen under instundande decennium. Politiska beslutsfattare och tillsynsorgan bör uppmuntra investeringar, innovationer och konkurrens på alla nivåer i värdekedjorna inom hela kommunikationsbranschen.

Åtgärder, som ger incitament att etablera kommunikations- infrastrukturer och säkerställa effektiv konkurrens, bör kompletteras med bredare initiativ på användarsidan, som stärker konsumenternas och företagets benägenhet att använda kommunikationstjänster, ta fram nya affärsmodeller och sedan integrera dessa i sin vardag.

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop

Närmare upplysningar lämnas av OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, F-75116
Paris, Frankrike

Besök vår nätplats www.oecd.org/rights

